

روزشمار جنگ

چهارشنبه

۲۶ اردیبهشت ۱۳۶۳

۱۴ شعبان ۱۴۰۴

۱۶ مه ۱۹۸۴

۲۵۲

صبح امروز یک فروند نفتکش عربستان سعودی در خلیج فارس هدف حمله هوایی قرار گرفت و دچار آتش سوزی شد. این نفتکش که ینبع پراید نام دارد، هنگام حرکت در آب‌های ساحلی عربستان در نزدیکی تنومه به وسیله یک هواپیمای ناشناس هدف قرار گرفت.^۱

دولت‌های کویت و عراق جمهوری اسلامی ایران را به انجام حملات علیه نفتکش‌ها در خلیج فارس متهم کردند.^۲ وزارت امور خارجه عربستان با احضار کاردار ایران، به این حملات اعتراض و پیام نسبتاً ملایم ملک فهد مبنی بر خودداری از حمله به کشتی‌ها را تحویل وی داد.^۳ تاکنون جمهوری اسلامی ایران در موضع‌گیری در قبال این حملات اعلام کرده است که «یا خلیج فارس برای همه امنیت دارد یا برای هیچ‌کس امنیت ندارد»^۴

در این حال، دولت کویت امروز با صدور بیانیه‌ای به صورت رسمی جمهوری اسلامی ایران

نفتکش عربستانی (ینبع پراید) در حال غرق شدن

را عامل حمله دو روز پیش به نفتکش کویتی معرفی کرد. در بیانیه دولت کویت آمده است: «هواپیماهای ایرانی مسئول حمله علیه دو نفتکش کویتی در خلیج [فارس] در اوایل هفته جاری بوده‌اند.» این بیانیه که در پایان نشست هیئت دولت کویت انتشار یافت مدعی شده است ایران در روز یکشنبه به نفتکش کویتی ام‌القصبه و روز دوشنبه به

نفتکش بحره حمله کرده است. بیانیه مذکور با تشریح وقایع این حملات افزوده است: این عملیات به وسیله یک فروند هواپیمای ایرانی که از یکی از فرودگاه‌های این کشور به پرواز درآمده بود، انجام شده است. دولت کویت درصدد برگزاری جلسه وزرای امور خارجه کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس است تا از این طریق موضوع حملات به نفتکش‌های این کشور مورد بررسی قرار گیرد. بیانیه دولت کویت با تصریح بر اینکه این حملات نقض قوانین بین‌المللی و اصول هم‌جواری است اعلام کرد که دولت کویت به همراه برادران و دوستان خود در جست‌وجوی محدودکردن این‌گونه حملات است.^۵

۲۵۳

حملات اخیر به کشتی‌های تجاری و نفتکش‌ها در خلیج فارس، موجب نگرانی صاحبان کشتی‌ها و دولت‌های غربی شده است. خبرگزاری کویت در گزارشی از لندن با اشاره به نگرانی‌های موجود در این زمینه اعلام کرد: در گذشته، مالکان کشتی‌ها در برابر حملات پراکنده واکش نشان می‌دادند، اما مداومت حملات در چند روز گذشته آنها را درمورد اعزام کشتی به این منطقه دچار تردید کرده است. آنها هشدار داده‌اند که اگر این وضعیت غیرقابل اطمینان گسترش یابد، می‌تواند تأثیر جدی بر روند کشتیرانی در خلیج فارس بگذارد.^۶

شرکت تجاری نفت ژاپن به صاحبان نفتکش‌های ژاپنی توصیه کرد بارگیری نفت از نیمه شمالی خلیج فارس را به حال تعلیق درآورند. در عمل نیز نفتکش‌های ژاپنی از نزدیک شدن به جزیره خارک که پایانه اصلی نفت ایران به شمار می‌آید، خودداری می‌کنند. شرکت‌های ژاپنی قرارداد خرید روزانه ۲۰۰ هزار بشکه نفت از ایران را دارند و قسمت عمده این نفت به وسیله نفتکش‌های خارجی حمل می‌شود.^۷

از سوی دیگر، اجاره‌دهندگان کشتی در لندن نیز اعلام کردند حملات علیه نفتکش‌ها در خلیج فارس در خارج از منطقه جنگی تأثیر شدیدی بر افزایش نرخ حق بیمه گذاشته است. مالکان کشتی‌ها از تداوم حملات بدون تبعیض علیه نفتکش‌ها در خلیج فارس نگران هستند.^۸ در همین حال، روزنامه *واشنگتن پست* در صفحه اول امروز خود به نقل از مقامات امریکایی مدعی شد که جمهوری اسلامی ایران مسئول حمله به نفتکش‌های کویت و عربستان است. این روزنامه نوشت: همچنان که عراق در هفته‌های گذشته به چنین عملیاتی مبادرت می‌ورزید، حالا این ایران است که به کشتی‌های بین‌المللی حمله می‌کند. افزایش این قبیل اقدامات و مشارکت ایران در این نوع جنگ دریایی ممکن است به‌طور مؤثری باعث توقف مبادلات بازرگانی نفتی گردد. *واشنگتن پست* با اشاره به افزایش نرخ حق بیمه کشتی‌ها در خلیج فارس و تعهد امریکا به بازنگه‌داشتن خلیج فارس برای آمدوشد کشتی‌ها اضافه کرد: مقامات امریکایی اظهار می‌دارند پاک‌سازی تنگه هرمز از مین‌ها مقابله با نوعی حملات چریکی دریایی است که از سوی ایران و عراق انجام می‌گیرد.^۹

۲۵۴

تحركات ایدائی عناصر گروه‌های مسلح غیرقانونی و اقدامات نیروهای خودی در مقابله با آنان امروز نیز در مناطق کردنشین ادامه داشت.

افراد مسلح گروه‌های ضدانقلاب ساعت ۲۲:۳۰ به روستای ملحم در نزدیکی سلماس حمله کردند. مهاجمان که بالغ بر ۴۰ نفر و مسلح به کلاشینکف و آر.پی.جی ۷ بودند با مقاومت نیروهای مستقر در پایگاه روبه‌رو شدند. در پی اعزام یگان ضربت جنرالده سلماس به محل، مهاجمان از منطقه متواری شدند. در این درگیری که حدود ۲ ساعت طول کشید، افراد ضدانقلاب ضمن به‌شهادت‌رساندن یکی از نیروهای پایگاه مزبور، ۴ عضو دیگر پایگاه را ربوده و با خود بردند.^{۱۰} در حادثه مشابهی، عناصر گروه‌های مسلح غیرقانونی به پایگاه قویر در منطقه عمومی صائین‌دژ هجوم بردند، اما با واکنش به‌موقع و اجرای آتش پر حجم نیروهای پایگاه بدون دستیابی به اهداف خود مجبور به ترک منطقه شدند.^{۱۱}

همچنین امروز در جنوب غرب دیواندره، ۱۸ نفر از عناصر مسلح حزب دمکرات وارد روستای جیران شده و پس از آزار و شکنجه، خانواده شخصی به نام حاج طالب را به‌همراه مینی‌بوس وی با خود بردند. سرپرستی مهاجمان را شخصی به نام صدیق مشهور به شورش بر عهده داشت.^{۱۲} نیروهای خودی نیز در پی درگیری نسبتاً شدید روز گذشته در روستای عرب اوغلو در شمال سقز و برای مقابله با اقدامات عناصر گروه‌های مسلح غیرقانونی امروز عملیات پاک‌سازی روستاهای منطقه مزبور را شروع کردند. در این عملیات روستاهای عرب اوغلو پائین و بالا و سلمان‌کندی پاک‌سازی و ۳ نفر از پیشمرگان مسلحان کرد و ۲ نفر از نیروهای بسیج شهید و ۵ نفر از پیشمرگان مسلحان کرد مجروح شدند. از عناصر گروه‌های مسلح ضدانقلاب نیز یک نفر کشته و یک نفر دستگیر شد. این عملیات تا پایان روز ادامه داشت.^{۱۳}

در همین حال، برخی گزارش‌ها حاکی است که امروز حزب دمکرات کردستان ایران ۳ نفر از افراد هیز پیشوا را که قصد داشتند خود را تسلیم نیروهای جمهوری اسلامی ایران کنند، در روستای کانی‌زرد واقع در شمال غربی سردشت، اعدام کرد.^{۱۴}

۲۵۵

در آستانه برگزاری مرحله دوم انتخابات دومین دوره مجلس شورای اسلامی، برخی گزارش‌ها حاکی از تلاش عناصر ضدانقلاب و نیروهای عراقی برای کارشکنی و خرابکاری در روند برگزاری انتخابات در استان‌های شمال غرب کشور است.

ستاد منطقه ۱۱ سپاه به قرارگاه شهید بروجردی و سپاه ناحیه کردستان اعلام کرد: حزب منحلہ دمکرات از امروز به نیروهای خود در تمامی مناطق کردستان و آذربایجان غربی آماده‌باش داده است.^{۱۵} گزارش ناحیه ژاندارمری کردستان نیز حاکی است در منطقه کامیاران، تعداد قابل توجهی از

چته‌های حزب دمکرات وارد منطقه شده‌اند و در نظر دارند در روز انتخابات با اجرای کمین در جاده‌ها نظم منطقه را به هم ریخته و در برگزاری انتخابات اخلال ایجاد کنند.^{۱۶} در همین حال، براساس برخی گزارش‌ها، از یک هفته پیش ۳۰ نفر از افراد مسلح حزب دمکرات در نزدیکی ارومیه به سایر عناصر این گروه پیوسته‌اند و قصد دارند به دره شهدا رفته و انتخابات را بر هم بزنند.^{۱۷} اطلاعات شهربانی جمهوری اسلامی ایران نیز در خبری اعلام کرد که تعدادی از افراد کردزبان مناطق کردستان عراق که به حزب بعث عراق وابسته هستند، قصد دارند، با لباس محلی وارد مناطق کردنشین ایران شده و در روند برگزاری انتخابات ایجاد اخلال کنند.^{۱۸}

۲۵۶

تصمیم دولت مرکزی عراق مبنی بر اعزام اجباری دانشجویان دانشگاه‌های عراق به جبهه‌های جنگ موجب بروز ناآرامی در شهرهای بزرگ کردستان عراق شده است، این ناآرامی‌ها که از چند روز پیش با اعتراض دانشجویان به این تصمیم دولت عراق شروع شده، پس از چند روز درگیری و دستگیری تعداد زیادی از دانشجویان و اعتصاب آنها همچنان ادامه دارد. فردی به نام علی عارف گزارشی در این باره تهیه کرده که در آن آمده است: در حال حاضر، اوضاع کردستان عراق بسیار ناآرام است و رژیم بعثی عراق بیش از ۵۰۰ تن از دانشجویان دانشگاه صلاح‌الدین را از دانشگاه اخراج و ۸۴ تن از آنها را زندانی کرده است. این موضوع اعتراض دانشجویان در شهرهای دهوک، سلیمانیه و اربیل را به دنبال داشته است. آنها خواستار آزادی زندانیان سیاسی و بازگرداندن دانشجویان اخراجی به دانشگاه هستند. در درگیری بین نیروهای رژیم بعثی عراق و مردم کرد این کشور تعدادی از مردم کشته شده‌اند. در بخش دیگری از این گزارش، فعالیت و جایگاه گروه‌های سیاسی مختلف کرد در میان مردم این منطقه مورد توجه قرار گرفته و در خصوص نگرش مردم کردستان به آنها آمده است: مردم این منطقه به جلال طالبانی به‌عنوان عامل رژیم صدام می‌نگرند. نگاه آنها به حزب دمکرات کردستان عراق نیز خوب نیست. آنها می‌گویند رهبران این حزب چرا در کرج هستند و به مناطق آزادشده کردستان بر نمی‌گردند. بین گروه‌های سیاسی کردستان اختلافات زیادی وجود دارد. حزب سوسیالیست کردستان (حسک) در میان مردم طرف‌داران زیادی ندارد. آنها افراد ساده‌ای هستند و در شهرهای سلیمانیه و کرکوک هیچ‌گونه فعالیتی ندارند. گروه‌های اسلامی مانند حزب عمل یا حزب الدعوه و مجلس اعلای انقلاب اسلامی نیز هیچ‌گونه تحرکی ندارند. در همین حال، یک گروه اسلامی به سرپرستی فردی به نام ملا احمد در شهر سلیمانیه در میان جوانان خیلی نفوذ کرده و بدون هیچ‌گونه ترسی به تبلیغات اسلامی می‌پردازد. گروه‌های اسلامی کوچک دیگری هم وجود دارند که در دانشگاه‌های این منطقه و برخی شهرها مانند سیدصادق و حلبچه فعالیت می‌کنند، اما تأثیر زیادی در تحولات منطقه ندارند.^{۱۹}

۲۵۷

محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران، در نامه‌ای به رئیس شورای عالی دفاع با اشاره به

محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران

نقش و اهمیت یگان هوایی سپاه در جابه‌جایی سریع نیروها و انتقال آنها به مناطق عملیاتی، انتقال سریع مسئولان به محل‌های مورد نیاز، پشتیبانی عملیات زمینی با ترابری و تدارک نیروها، پشتیبانی آتش یگان‌های عمل‌کننده، تخلیه سریع مجروحان، تکمیل شناسایی‌های زمینی از طریق انجام شناسایی‌های هوایی، خواستار تأمین نیازهای این یگان شد. در این نامه با اذعان به مسائل و مشکلات سال‌های گذشته در زمینه هماهنگی با نیروی هوایی ارتش برای تأمین نیازهای رزمندگان آمده است: «تجربه کار در سال‌های اخیر به‌خوبی روشن نموده است ایجاد هماهنگی با دیگر ارگان‌ها و نهادهای نظامی و غیرنظامی در جهت رفع نیاز [های تدارکاتی و عملیاتی] و در اختیار گرفتن این امکانات در همه موارد و

به‌موقع میسر و امکان‌پذیر نیست و اغلب این هماهنگی‌ها باعث ازدست‌رفتن زمان می‌گردد. حال آنکه در صورت در اختیار بودن این امکانات کارایی آنها به‌شدت بالا رفته و توان سپاه نیز در جهت انجام مأموریت‌ها [تقویت] می‌گردد.»

محسن رضایی در ادامه نامه توان فعلی یگان هوایی سپاه را یک فروند هواپیمای فالکن، ۳ فروند هواپیمای سسنای دوموتوره و ۵ فروند هواپیمای سسنای یک‌موتوره، یک فروند توربوکماندر و ۴ فروند بالگرد اعلام کرده و افزوده است: بخشی از این توان به‌دلیل کمبود قطعات، فعال نیستند. از نظر نیروی انسانی نیز یگان هوایی سپاه ۸۰ نفر پاسدار فعال دارد و ۲۰۷ نفر نیز در حال گذراندن دوره آموزش نظامی می‌باشند و پس از اتمام دوره در این یگان مشغول به کار می‌شوند که به‌هیچ‌وجه با امکانات موجود همخوانی ندارد. فرمانده کل سپاه امکانات مورد نیاز یگان هوایی سپاه پاسداران را ۳ فروند هواپیمای فالکن، ۲ فروند هواپیمای سبک پی.سی.۶، ۱۰ فروند هواپیمای سی ۱۷۲ (سسنای)، ۴ فروند بالگرد ۲۱۴، ۸ فروند بالگرد ۲۰۵، ۱۰ فروند بالگرد ۲۰۶ و ۵ فروند بالگرد کبری یا مشابه آن اعلام کرد و خواستار دستور شورای عالی دفاع برای تأمین موارد مذکور از سازمان‌های دیگر یا اختصاص بودجه لازم برای خرید آنها شد.^{۲۰}

۲۵۸

حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی نماینده امام در شورای عالی دفاع، از کارخانه‌ها و تأسیسات فنی سازمان صنایع دفاعی بازدید و با کارگران و مسئولان قسمت‌های مختلف این سازمان گفت‌وگو کرد.

رئیس مجلس شورای اسلامی از قسمت‌های مهم صنایع فشنگ‌سازی، گلوله‌سازی، تولید توپ و جنگ‌افزارهای انفجاری دیدار کرده و در جریان روند تولید سلاح و مشکلات آن قرار گرفت. وی در سخنانی در جمع کارگران و کارکنان سازمان صنایع دفاعی کشور ضمن اشاره به اقدامات ابرقدرت‌ها برای درانحصارگرفتن تولید تسلیحات و تلاش‌ها و ابتکارات صورت گرفته برای تولید جنگ‌افزارهای مورد نیاز در داخل کشور گفت: «ما امروز در این سازمان با توجه به نیاز مبرم، شاهد ساختن نوعی از مین‌های دریایی هستیم که با توجه به برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده، ما هیچ‌گاه توقع نداشتیم که این تحولات به زودی انجام شود. البته این جنگ برای نابودی ما طرح‌ریزی شده بود، اما به لطف خدا این جنگ برای ما وسیله حیات و تکامل انقلاب و صدور [انقلاب] قرار گرفت.»

نماینده امام در شورای عالی دفاع در بخش دیگری از سخنان خود به حملات اخیر عراق در خلیج فارس و واکنش دولت‌های عربی اشاره و در مورد سیاست جمهوری اسلامی ایران اظهار کرد: اگر قرار است راه انتقال نفت از جزیره خارک تأمین نباشد، پس هیچ راهی در خلیج فارس تأمین نخواهد داشت و ما قدرت این را داریم که در مقابل توطئه ابرقدرت‌ها بایستیم. اگر ما به امید خدا، این جنگ را با پیروزی کامل به پایان ببریم، مطمئن باشید با وجود کمبودهای فراوان در موارد مختلف ما یک ملت نمونه تاریخی برای بسیاری از ملل جهان خواهیم بود.^{۲۱}

۲۵۹

با تشدید حملات هوایی در منطقه خلیج فارس، رادیو بی‌بی‌سی در برنامه‌ای به بررسی قدرت هوایی ایران و عراق و میزان استفاده دو کشور از این نیرو در پیشبرد اهداف نظامی خود پرداخت. کارشناس امور نظامی بی‌بی‌سی در این باره گفت: «ایران از نیروی هوایی خود به‌طور گسترده استفاده نمی‌کند. از سوی دیگر، عراق نیز به‌طور کامل از جنگنده‌های خود استفاده نکرده است.» وی افزود: با وجود صدور صدها اطلاعیه نظامی درباره عملیات هوایی مستقیم و مؤثر، کسانی که از جبهه‌های جنگ دیدن کرده‌اند، کمتر صدای جنگنده‌های عراقی را شنیده‌اند؛ زیرا عراق جنگنده‌های خود را به‌صورت یک قدرت ذخیره نگه می‌دارد. این موضوع در حملات عراق به میدان‌های نفتی ایران در خلیج فارس نیز روشن است. عراق در سال گذشته، پنج هواپیمای سوپراتاندارد مجهز به موشک‌های اگزوسه، به دست آورد. این هواپیماها می‌توانند میدان‌ها و پایانه‌های نفتی ایران را در خلیج فارس هدف حملات شدید قرار دهند، اما موفق‌ترین حملات عراق در ماه‌های گذشته با بالگرد و در قسمت شمالی خلیج فارس و نزدیکی بندر امام خمینی بوده است. در ماه گذشته، ۳ کشتی که قصد ورود به بندر امام خمینی را داشتند، با بالگرد مورد حمله قرار گرفتند. به نظر می‌رسد عراق قدرت هوایی خود را برای مقابله با حملات ایران در منطقه مردابی شمال بصره نگه داشته است.

کارشناس بی‌بی‌سی در ادامه با طرح این ادعا که نیروی هوایی ایران نقش فعالانه‌ای در جنگ نداشته است، گفت: در آغاز جنگ، جنگنده‌های ایران دست به حمله‌های پرجرئت و پیروزمندانه‌ای زدند و بارها در ارتفاع پائین در آسمان بغداد و بر فراز تأسیسات مهم عراق به پرواز درآمدند، اما در این حملات خسارات زیادی را متحمل شدند و از آن هنگام ایران در تأمین قطعات یدکی هواپیماها با مشکلات زیادی روبه‌رو شد. با وجود این، نیروی هوایی این کشور توانسته است چندین هدف در نزدیکی بغداد را در حملات اخیر بمباران کند. در حال حاضر، ایران بین ۳۰ تا ۴۰ فروند هواپیمای جنگنده دارد که آنها را قبل از انقلاب از آمریکا خریداری کرده است. نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران علاوه بر قطعات یدکی با مشکل کمبود خلبان نیز مواجه است. تعدادی از خلبانان ایران در جریان انقلاب تصفیه شده یا فرار کرده‌اند. این گزارش با بیان اینکه هر قدرت هوایی برای انجام مأموریت‌های خود نیاز به تربیت خلبانان جدید دارد، اضافه کرد: «هنوز هیچ‌گونه نشانه‌ای از اینکه ایران خلبانان مورد نیاز را برای خود فراهم کرده باشد، وجود ندارد.»^{۲۲}

۲۶۰

مؤسسه بروکینگز یکی از مراکز پژوهشی بانفوذ آمریکا، درباره جنگ ایران و عراق و تأثیرات آن بر وضعیت انرژی در جهان هشدار داد.

بر اساس نتایج تحقیق این مؤسسه پیروزی ایران در جنگ با عراق می‌تواند جریان نفت از خلیج فارس به غرب را محدود کرده و ضمن افزایش شدید قیمت این محصول کشورهای جهان را با شوک جدیدی روبه‌رو کند. در قسمتی از این گزارش پژوهشی آمده است: آماده‌شدن ایران برای یک حمله بزرگ در جبهه‌های جنگ می‌تواند موجب درهم‌شکستن خط دفاعی بغداد در لحظه‌ای که در ضعیف‌ترین موقعیت خود در جنگ سه و نیم ساله قرار دارد، بشود. پیروزی قاطع ایران بر عراق، تهران را به قدرت مسلط بر تولید نفت در خلیج فارس تبدیل خواهد کرد و ممکن است عرضه نفت از این منطقه را در اواخر دهه ۱۹۸۰ کاهش دهد. مؤسسه بروکینگز در ادامه تحقیق خود با بیان اینکه تولیدکنندگان نفت خلیج فارس روزانه ۹/۱ میلیون بشکه نفت تولید کرده و تقریباً ۲۰ درصد نیازهای جهانی را تأمین می‌کنند، در مورد شکست عراق در جنگ هشدار داده و افزود: اگر ایران عراق را شکست بدهد، ائتلافی از تولیدکنندگان نفت خلیج فارس به رهبری ایران به وجود خواهد آمد که می‌تواند قیمت‌گذاری و سیاست‌های تولیدی سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) را تعیین کند؛ همان کاری که اکنون کشور محافظه‌کار عربستان سعودی به عهده دارد.

در این تحقیق سه نتیجه احتمالی برای جنگ میان دو کشور صادرکننده نفت مطرح شده است: اول، این جنگ موازنه قدرت در خلیج فارس را به ضرر عربستان سعودی تغییر خواهد داد؛ اگر جنگ پایان یابد، هر دو کشور ایران و عراق صادرات نفت خود را به زیان عربستان افزایش داده و قیمت‌های نفت را در یک فرایند نزولی تحت فشار قرار خواهند داد. در حالت دوم، پیروزی

قاطعانه ایران می‌تواند این کشور را قادر سازد میزان تولید نفت در کشورهای همسایه خود در منطقه خلیج فارس را تعیین و قیمت نفت را از طریق کنترل عرضه نفت در بازار در سطح بالا حفظ کند. در این حالت ایران عملاً کنترل ظرفیت تولید اضافی نفت را در دست خواهد داشت. در حالت سوم، جنگ فرسایشی ادامه خواهد یافت و به موازات آن بر اثر حملات ایران و عراق به نفتکش‌ها در خلیج فارس مخاطرات صدور نفت از منطقه افزایش یافته و جهان به‌طور متناوب با کاهش صادرات و کمبود نفت و افزایش قیمت‌ها روبه‌رو خواهد شد.

این گزارش محتمل‌ترین حالت را بن‌بست طولانی در جنگ عنوان کرده و افزوده است: در این وضعیت غرب تلاش خواهد کرد تا از تداوم جریان نفت به بازارهای جهانی به‌صورت ملایم اطمینان یابد و از شدت مخاطرات و تلاطمات بکاهد.^{۳۳}

۲۶۱

برخی منابع غربی از بروز درگیری میان نیروهای ایران و سوریه در لبنان خبر داده و اعلام کردند که بیشتر نیروهای سپاه پاسداران ایران از شهر بعلبک لبنان خارج شده‌اند.

آسوشیتدپرس از بیروت گزارش داد: سربازان سوری و افراد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران با سلاح‌های سبک در شهر قدیمی بعلبک در شرق لبنان، درگیر شدند. هنگامی که نیروهای ایرانی در پی برگزاری یک مراسم رژه خیابانی در بعلبک بودند، نیروهای سوری به مقر نیروهای ایرانی در نزدیک هتل این شهر حمله کرده و آنجا را به آتش کشیدند. در این درگیری تعدادی از نیروهای ایرانی مجروح شدند. به دنبال این حادثه، نیروهای سوری با ایجاد پست‌های ایست و بازرسی در تمامی جاده‌ها و نقاط مختلف شهر کنترل بعلبک را در اختیار گرفته و به تفتیش، خلع سلاح و بازداشت پاسداران ایران مبادرت کردند.^{۳۴}

گزارش خبرگزاری فرانسه نیز از وضعیت شهر بعلبک حاکی است: تقریباً تمامی پاسداران انقلاب اسلامی این شهر را ترک کرده‌اند و افرادی هم که باقی مانده‌اند، در شهر بدون اسلحه رفت‌وآمد می‌کنند. این خبرگزاری افزود علاوه بر نیروهای سپاه، ناراضیان جنبش امل اسلامی نیز که طرفدار ایران هستند، منطقه را ترک کرده‌اند. نیروهای ایرانی دو سال پیش و در پی حمله نیروهای اسرائیلی به جنوب لبنان به این منطقه آمده بودند. در حال حاضر، نیروهای ایرانی پادگان شیخ عبدالله، هتل خدام و همچنین بیمارستان (امام) خمینی را تخلیه کرده‌اند. بعد از این درگیری، در اغلب مناطق جنوب لبنان نیروهای سوری جای نیروهای ایرانی، حزب‌الله و جنبش امل اسلامی را گرفته‌اند و نیروهای جنبش امل اسلامی طرفدار سوریه به شدت فعال شده‌اند. به گزارش خبرگزاری فرانسه، پوسترهای جنبش امل اسلامی جای همه پوسترهای حزب‌الله و نیروهای ایرانی را گرفته است. «تصاویر امام خمینی کمیاب شده و جای آن را تصاویر حافظ اسد رئیس‌جمهور سوریه، گرفته است.» نیروهای ایرانی به منظور ترک کامل منطقه در شمال شهر

بعلبک مستقر شده‌اند و به گفته منابع سوری، این نیروها در هفته‌های آینده منطقه را به‌طور کامل ترک خواهند کرد. سوریه در نظر دارد جنبش امل اسلامی به رهبری نبیه بری را که در دولت جدید لبنان حضور دارد، به ضرر نیروهای طرف‌دار ایران تقویت کند.^{۲۵}

۲۶۲

روزنامه امریکایی لوس آنجلس تایمز طرف‌داری مطلق دولت امریکا از عراق را یک سیاست اشتباه و شکست‌خورده توصیف کرد. این روزنامه در شماره امروز خود با اشاره به مصاحبه اخیر صدام با مطبوعات امریکا و تمایل بیشتر عراق در گرایش به مسکو نوشت: «صدام حسین محاسبه کرده است که می‌تواند عملاً کمک بیشتری از روس‌ها دریافت کند تا از امریکایی‌ها.» این روزنامه با تشریح روند بهبود مناسبات دو کشور، اقدام امریکا به حذف نام عراق از فهرست کشورهای حامی تروریسم را یادآور شد و افزود: از زمانی که امریکا اعلام کرد عراق دیگر حامی تروریسم بین‌المللی به شمار نمی‌آید، به‌سوی این کشور تمایل شد، اما این سیاست نیز شکست خورد. عراق بیش‌ازپیش به مسکو نزدیک شده است و ضمن انتقاد از امریکا معتقد است که این کشور با طولانی‌کردن جنگ ایران و عراق درصدد است تا در کشورهای منطقه پایگاه‌های نظامی به دست آورد.

لوس آنجلس تایمز با اشاره به حملات هوایی اخیر علیه نفتکش‌های کویت و عربستان در خلیج فارس و رد ادعای صدام حسین درمورد حمایت امریکا از تداوم جنگ مدعی شد که کشورهای خارجی بیشتر از هر مسئله دیگری از نتایج این حملات وحشت دارند و حمله به نفتکش‌های عربستان و کویت در خارج از منطقه جنگی نشان‌دهنده مخاطرات زیاد تداوم جنگ است.^{۲۶}

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۳/۲/۲۶

۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۸، ۱۳۶۳/۲/۲۷، صص ۹ - ۷، لندن - خبرگزاری کویت، ۱۳۶۳/۲/۲۶.
۲. همان.
۳. اکبر هاشمی رفسنجانی، به‌سوی سرنوشت (کارنامه و خاطرات سال ۱۳۶۳)، به اهتمام محسن هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ پنجم ۱۳۸۶، صص ۶۸.
۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۲/۲۶، صص ۱۱.
۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۸، ۱۳۶۳/۲/۲۷، صص ۶، ۱۱ و ۱۲، کویت - خبرگزاری کویت، ۱۳۶۳/۲/۲۶.
۶. همان، صص ۹ - ۷، لندن - خبرگزاری کویت، ۱۳۶۳/۲/۲۶.
۷. همان، صص ۶ و ۷، بحرین - خبرگزاری رویتر، ۱۳۶۳/۲/۲۶.
۸. همان، صص ۷، لندن - خبرگزاری کویت، ۱۳۶۳/۲/۲۶.
۹. همان، صص ۱۷، واشنگتن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۲/۲۶.
۱۰. سند شماره ۳۹۲۶۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نویسه‌ای عملیاتی قرارگاه عملیاتی شمال‌غرب (رکن ۳) به فرماندهی نزاجا (معاونت عملیات و اطلاعات)، شماره ۵۸، ۱۳۶۳/۲/۲۷، صص ۳.
۱۱. سند شماره ۴۳۳۴۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران صائین‌دژ به قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع) (طرح و برنامه عملیات)، ۱۳۶۳/۲/۳۰، صص ۷.
۱۲. سند شماره ۳۱۵۱۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از لشکر ۲۸ سنندج به استاندار کردستان، ۱۳۶۳/۲/۲۸.
۱۳. سند شماره ۳۹۲۷۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات سپاه بورکان به طرح و عملیات قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۲/۲۶.
۱۴. سند شماره ۴۰۲۱۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پیرانشهر به قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۳/۱۰.
۱۵. سند شماره ۳۹۲۷۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد منطقه ۱۱ سپاه به قرارگاه شهید بروجردی، ۱۳۶۳/۲/۲۶.

۱۶. سند شماره ۳۱۴۶۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ناحیه ژاندارمری کردستان (رکن ۲) به استاندار کردستان، ۱۳۶۳/۲/۲۷.
۱۷. سند شماره ۳۹۲۶۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی شمال‌غرب (رکن ۲) به فرمانده قرارگاه عملیاتی حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۳/۲/۲۶.
۱۸. سند شماره ۹۵۲۳۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست‌وزیری، ۱۳۶۳/۲/۲۶.
۱۹. سند شماره ۵۰۳۷۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش داخلی عراق، ۱۳۶۳/۲/۲۶، صص ۱ - ۳.
۲۰. سند شماره ۴۴۲۵۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی کل سپاه به ریاست شورای عالی دفاع، ۱۳۶۳/۲/۲۶، صص ۱ - ۳.
۲۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۲/۲۹، ص ۱۴.
۲۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۶۱، ۱۳۶۳/۲/۳۰، صص ۶۳ - ۶۱، رادیو بی‌بی‌سی عربی، ۱۳۶۳/۲/۲۶.
۲۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۸، ۱۳۶۳/۲/۲۷، صص ۲۶ و ۲۷، نیویورک - خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۳۶۳/۲/۲۶.
۲۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۶۱، ۱۳۶۳/۲/۳۰، ص ۵۱، بیروت - آسوشینتدپرس، ۱۳۶۳/۲/۲۶.
۲۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۸، ۱۳۶۳/۲/۲۷، ص ۳۰، بعلبک - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۳/۲/۲۶.
۲۶. همان، صص ۲۷ و ۲۸، لوس‌آنجلس - خبرگزاری کویت، ۱۳۶۳/۲/۲۶.